IX kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Polityki Senioralnej**
(nr 13)
z dnia 23 lutego 2021 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Polityki Senioralnej (nr 13)

23 lutego 2021 r.

Komisja Polityki Senioralnej, obradująca pod przewodnictwem poseł **Lidii Burzyńskiej (PiS)** zastępcy przewodniczącej Komisji oraz poseł **Joanny Borowiak (PiS)**, przewodniczącej Komisji, rozpatrzyła:

– informację ministra rodziny i polityki społecznej na temat działalności aktywizującej osoby starsze z uwzględnieniem seniorów ze środowisk wiejskich;

– informację ministra spraw wewnętrznych i administracji na temat realizacji programów dotyczących osób w wieku senioralnym (z uwzględnieniem środowisk wiejskich) w poszczególnych województwach.

W posiedzeniu udział wzięli: **Stanisław Szwed** sekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej wraz ze współpracownikami, **Reneta Leoniak** zastępca dyrektora Departamentu Porządku Publicznego i **Szymon Wróbel** zastępca dyrektora Departamentu Administracji Publicznej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, **Piotr Kulesza** zastępca dyrektora Biura Prewencji Komendy Głównej Policji wraz ze współpracownikiem, **Kordian Kulaszewicz** prezes Fundacji Adaptacja, **Marek Wójcik** przedstawiciel Związku Miast Polskich oraz **Rafał Sapuła** i **Katarzyna Wieczorowska-Tobis** stali doradcy Komisji.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Grażyna Kućmierowska** i **Elżbieta Przybylska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komunikacji Społecznej.

Przewodnicząca poseł Lidia Burzyńska (PiS):

Dzień dobry. Witam państwa bardzo serdecznie. Otwieram 13. posiedzenie Komisji Polityki Senioralnej. Bardzo serdecznie witam pana ministra Stanisława Szweda, sekretarza stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej. Witam panią Lidię Ułanowską, dyrektora Departamentu Polityki Senioralnej, oraz pana Kordiana Kulaszewicza, prezesa Fundacji Adaptacja. Pragnę serdecznie powitać również gości biorących udział w dzisiejszym posiedzeniu Komisji zdalnie: panią Renatę Leoniak, zastępcę dyrektora Departamentu Porządku Publicznego w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji, pana Szymona Wróbla, dyrektora Departamentu Administracji Publicznego w MSWiA, pana Piotra Kuleszę, zastępcę dyrektora Biura Prewencji Komendy Głównej Policji oraz panią Wandę Mende, naczelnika Wydziału Profilaktyki Społecznej Biura Prewencji Komendy Głównej Policji. Łączy się z nami zdalnie także stały doradca Komisji, pan Rafał Sapuła. Witam wszystkich bardzo serdecznie.

Stwierdzam przyjęcie porządku dziennego oraz protokołu z poprzedniego posiedzenia Komisji wobec niewniesienia do niego zastrzeżeń. Porządek dzisiejszego posiedzenia w punkcie pierwszym przewiduje rozpatrzenie informacji ministra rodziny i polityki społecznej na temat działalności aktywizującej osoby starsze z uwzględnieniem seniorów ze środowisk wiejskich i w punkcie drugim informacji ministra spraw wewnętrznych i administracji na temat realizacji programów dotyczących osób w wieku emerytalnym, również z uwzględnieniem środowisk wiejskich w poszczególnych województwach.

Informuję, że posiedzenie będzie prowadzone z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumiewanie się na odległość. Zgłoszenia do zabrania głosu w dyskusji przez posłów należy wysyłać na adres mailowy: kpsn@sejm.gov.pl. Jednocześnie informuję, że posłowie członkowie Komisji obecni na sali obrad mogą głoso-

wać przy użyciu urządzenia do głosowania za pomocą legitymacji poselskiej, wówczas nie logują się w systemie komunikacji elektronicznej i nie używają tabletów.

Szanowni państwo, za chwilę przystąpimy do sprawdzenia kworum. Bardzo proszę wszystkich posłów, którzy uczestniczą w posiedzeniu Komisji zdalnie, o zalogowanie się i naciśnięcie dowolnego przycisku, aby można było stwierdzić kworum.

Widzę i witam również pana Marka Wójcika reprezentującego Związek Miast Polskich. Witam pana serdecznie.

Przedstawiciel Związku Miast Polskich Marek Wójcik:

Dobry wieczór państwu.

Przewodnicząca poseł Lidia Burzyńska (PiS):

Dobry wieczór. Witam serdecznie jeszcze panią prof. Wieczorowską-Tobis, stałego doradcę naszej Komisji.

Stały doradca Komisji Katarzyna Wieczorowska-Tobis:

Dzień dobry. Witam serdecznie.

Przewodnicząca poseł Lidia Burzyńska (PiS):

Kończymy głosowanie. Proszę o podanie wyników, a posłów, którzy jeszcze nie zdążyli się zalogować, proszę i informuję, że przez jakiś okres czasu będzie możliwość wykonania… Obecnych jest 13 posłów. Dziękuję.

Przystępujemy do realizacji porządku dziennego. Panie ministrze, bardzo proszę o zreferowanie informacji na temat działalności aktywizującej osoby starsze, z uwzględnieniem seniorów ze środowisk wiejskich. Bardzo proszę, panie ministrze.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej Stanisław Szwed:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, otrzymali państwo od nas materiał, który przekazaliśmy, z informacjami dotyczącymi również tych programów, które są realizowane w obszarze osób starszych, w tym z uwzględnieniem seniorów ze środowisk wiejskich. O programach, które realizujemy, wspomnę pokrótce. Nie będę mówił o wszystkich danych statystycznych, bo też to państwo macie, żeby mogli to państwo porównać województwami. Myślę, że jest istotne to, jak to wygląda w poszczególnych województwach. Nie mamy w tym materiale bardziej szczegółowych danych rozpisanych na poszczególne powiaty, ale wiemy, że środowiska wiejskie też są uwzględniane w naszych programach, o czym za chwileczkę powiem.

Oczywiście jeśli tworzymy programy dotyczące aktywizacji osób starszych, wspomnę o dwóch bardzo ważnych dla nas programach, zarówno o programie „Senior+", jak i, trwającym do końca ub.r., Programie na rzecz aktywności osób starszych, czyli ASOS, a, już w tym roku, o programie „Aktywni+". On dotyczy wszystkich mieszkańców, samorządów, którzy działają zarówno na terenie miast, jak również na terenach wiejskich. W materiale przedstawiliśmy też państwu dobre przykłady działania czy to klubów, czy to dziennych domów seniora właśnie w mniejszych miejscowościach. To działanie jest więc dobrze odbierane przez mniejsze miejscowości, bo wiemy, że jeśli chodzi o aktywizację i o możliwości aktywizacji, w dużych miastach jest łatwiejszy dostęp do różnych dóbr: czy do kultury, czy do innych rzeczy. Oczywiście duże miasta uczestniczą w tym, bo mają większe możliwości.

Jest program „Senior+" skierowany do samorządów, który kontynuujemy, a przypomnę, że przez ostatnie lata to była kwota 80 mln zł, które przeznaczaliśmy na coroczne wsparcie. Ona była wykorzystywana w różnym zakresie, nie zawsze była wykorzystywana w pełni, ale przy kolejnych modyfikacjach staraliśmy się dopasować ten program tak, żeby było jak największe wykorzystanie, zarówno jeśli chodzi o tworzenie dziennych domów i klubów seniora, jak i o ich funkcjonowanie. Bardzo ważną funkcją jest też to, że dajemy środki na funkcjonowanie już istniejących jednostek.

Drugi program, o którym też chcę dzisiaj wspomnieć, też funkcjonował do tej pory. Jest to Program na rzecz aktywności społecznej osób starszych. Co roku za naszych rządów była to kwota 40 mln zł. W programie „Aktywni+" również jest ta kwota. Program ten jest skierowany do organizacji pozarządowych. Oczywiście z tego programu mogą też korzystać spółdzielnie socjalne, koła gospodyń wiejskich i inne jednostki, które spełniają

określone warunki, choćby w ramach umowy naszego państwa z kościołami. Korzystają z tego. Zawsze tak jest, jeśli chodzi o program ASOS. Prawdopodobnie podobnie będzie przy programie „Aktywni+". Wniosków jest zawsze więcej niż możliwości przydzielenia tych środków. Wynika to z tego, że jest duża aktywność organizacji pozarządowych, które chcą te programy realizować.

Oczywiście dzisiaj musimy też brać pod uwagę sytuację covidową. Ona trochę zmieniła możliwość funkcjonowania zarówno klubów, dziennych domów seniora, jak i programów ASOS, ale z analiz, które mamy za 2020 r., wynika, że programy te w większości udało się zrealizować albo umowy te anektowaliśmy, żeby program mógł być kontynuowany w trochę innej formie, np. zdalnej. Ważnym elementem była też kwestia związana z nauczaniem nowych instrumentów: cyfryzacji czy informatyzacji, co dla osób starszych też w tej chwili jest bardzo potrzebne. To są dwa kluczowe programy, o których mówimy, jeśli chodzi o tę aktywność.

W materiale pokazaliśmy to państwu rozpisane na poszczególne województwa, ale też na poszczególne zadania, które w ramach tych programów były kontynuowane. Myślę, że również warto zapoznać się z tym materiałem.

Kolejnym programem, który jest dedykowany mniejszym miejscowościom, jest program „Opieka 75+", czyli opieka, która daje samorządom możliwość stworzenia usług opiekuńczych do 60 tys. zł. Zaczynaliśmy od 20 tys. i zwiększaliśmy możliwości finansowania. Z roku na rok program ten cieszy się coraz większą popularnością. Na 2021 r. mamy 22 mln zł, które przeznaczamy na program „Opieka 75+", czyli jest to edycja z ubiegłego roku. W tym roku program ten jest oczywiście kontynuowany. W ubiegłym roku z programu skorzystały 542 gminy, czyli, mamy taką informację, prawie 6,5 tys. osób, czyli możemy zapewnić dodatkowe świadczenia opiekuńcze. Jest to skierowane właśnie do mniejszych miejscowości.

Warto też wspomnieć o prężnie działających uniwersytetach trzeciego wieku. Myślę, że to też jest dobra forma działania organizacji. Uniwersytety działają we wszystkich województwach, ale mamy też tutaj podane informacje dotyczące tego, ile jest tych jednostek. W 2018 r. w Polsce działało 640 uniwersytetów. W następnych latach te dane na pewno będą wyższe. Ważnym działaniem są dedykowane samorządom gminne rady seniorów, czyli partycypacja społeczna osób starszych w funkcjonowaniu gmin. Myślę, że jeśli popatrzymy na wykazy dotyczące rad gmin w poszczególnych województwach, to okaże się, że ogółem w 2019 r. w kraju funkcjonowało 380 gminnych rad seniorów. Tu na pewno jest pewien niedosyt, bo gmin mamy ponad 2400. Jeśli się pomylę, pan Marek zapewne mnie poprawi, ale myślę, że to są te okolice. Ważne, że to jest, że jest taka inicjatywa i że można z tego korzystać.

W materiałach macie państwo szczegółowe informacje o tym, z czego można korzystać. W drugim materiale są przedstawione przykłady dobrych praktyk. Mamy tutaj przykłady zarówno programu ASOS, jak i program „Aktywni+", który będzie kontynuowany, jak i funkcjonowanie dziennego domu seniora. Tu mamy przykład z miejscowości: Łapa, Czersk, Wola Karczewska. Warto zapoznać się z tym, jakie działania w tych domach w okresie pandemii podejmowały samorządy i stowarzyszenia, aby ten program w stosunku do osób starszych realizować.

Polityka senioralna jest bardzo ważna i cieszymy się, że możemy ją razem realizować. Ważna jest rola zarówno organizacji, które zajmują się osobami starszymi, i samorządów, jak i wsparcia, które jest kierowane z naszego państwa do wszystkich tych grup, oczywiście oprócz innych działań, które podejmowane są na bieżąco.

Godzinę temu rozpatrywaliśmy kwestie związane z 13. emeryturą. Niektórym ta nazwa się nie podoba, ale już się przyjęła. Rozmawialiśmy również o waloryzacji. To też są kolejne działania. Oczywiście jest też przyjęta w ustawie 13. emerytura, która będzie dla naszych seniorów. Przypomnę, bo mówiłem o tym na poprzednim posiedzeniu komisji polityki społecznej, że ponad 35 mld zł trafi do seniorów w tym roku. To też jest wsparcie, które trafi do wszystkich naszych seniorów, którzy mieszkają w środowiskach wiejskich. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję panu ministrowi za przedstawienie informacji na temat działalności aktywizującej osoby starsze, z uwzględnieniem seniorów ze środowisk wiejskich. Z radością zgadzam się z panem ministrem, że polityka senioralna jest bardzo ważna. Cieszymy się, że możemy ją realizować. W obecnym roku to 35 mld zł nakładów na wsparcie seniorów. Przypomnę, że w 2015 r. było to zaledwie 3,5 mld zł.

Pozwólcie państwo, że poproszę teraz przedstawicieli MSWiA upoważnionych do prezentowania stanowiska ministra na temat realizacji programów dotyczących osób w wieku senioralnym z uwzględnieniem środowisk wiejskich w poszczególnych województwach, a po przedstawieniu tych informacji zaproszę państwa do dyskusji, tak żebyśmy mogli odnieść się, jeśli państwo posłowie i zaproszeni goście będą chcieli, do obydwu punktów jednocześnie. Uprzejmie proszę przedstawiciela MSWiA. Oddaję głos.

Zastępca dyrektora Departamentu Porządku Publicznego w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji Renata Leoniak:

Dzień dobry. Szanowna pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, jeżeli chodzi o działania i programy realizowane w resorcie spraw wewnętrznych i administracji w obszarze bezpieczeństwa, bo do tego chciałam się odnieść, to trzeba zwrócić uwagę na Program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań Razem bezpieczniej im. Władysława Stasiaka. Program realizowany był w latach 2018–2020, tak że w tej chwili on się zakończył i trwa jego podsumowanie. W zależności od wyników i wniosków, które zostaną sformułowane, będą podejmowane dalsze decyzje co do jego kontynuowania.

Celami programu, tak jak macie państwo podane w informacji, było wspieranie kompleksowych przedsięwzięć na rzecz bezpieczeństwa przestrzeni publicznej, w tym również bezpieczeństwa seniorów. Przedsięwzięcia z tego programu były realizowane i prowadzone w gminach i powiatach na terenie całego kraju. W ramach tego dofinansowano lokalne projekty profilaktyczno-prewencyjne. Beneficjentami programu były jednostki samorządu terytorialnego oraz organizacje pozarządowe.

W 2020 r. wszystkie środki, które były przeznaczone na realizację tego programu w 2020 r., były przeznaczone na dofinansowani przejść dla pieszych. W ramach 314 lokalnych propozycji projektów profilaktycznych wyłoniono 68 projektów, które otrzymały dofinansowanie. Maksymalna kwota na jeden projekt mogła wynosić 100 tys. zł.

Oprócz tego programu, który, jak już wspomniałam, zakończył się w 2020 r., od 2016 r. wspólnie z Państwową Strażą Pożarną MSWiA prowadzi kampanię „Czad i ogień – obudź czujność”, która jest dedykowana głównie osobom starszym i ma na celu wzmocnienie świadomości społecznej o przyczynach i skutkach powstania pożarów oraz zatruć tlenkiem węgla. Jest prowadzona w szczególności w okresie grzewczym. W ramach tej kampanii emitowane są różne spoty radiowe, prowadzone audycje, spotkania z ekspertami PSP. Bodajże w załączniku nr 3 macie państwo dokładnie wymienione, które to są województwa, ile tych spotkań się odbyło i czemu były dedykowane.

Należy również wspomnieć o kampanii społecznej na antenie Polskiego Radia, trwającej od 18 grudnia 2020 r., w ramach której organizowane są konkursy na temat wiedzy o bezpieczeństwie przeciwpożarowym. W ramach tych konkursów można wygrać czujki czadu i dymu. MSWiA przeznaczyło na te konkursy 570 czujek.

Jeżeli chodzi o działania, realizuje je bezpośrednio ministerstwo, natomiast, tak jak podano w informacji, gros działań dedykowanych seniorom i bezpieczeństwu seniorów realizowanych jest również przez Policję, ponieważ działanie na rzecz bezpieczeństwa i ochrony ludzi jest działaniem ustawowym, tak że w ramach tych właśnie zadań Policja realizuje szereg działań o charakterze profilaktyczno-prewencyjnym. Są to zadania uwzględniane w priorytetach komendanta głównego Policji. Takie zadanie jest uwzględnione również w ramach priorytetów na lata 2021–2023. W szczególności należałoby tutaj wspomnieć o dostosowaniu działań profilaktycznych Policji do zdiagnozowanych zagrożeń społecznych m.in. w obszarze bezpieczeństwa seniorów. Jak przedstawiono w informacji, w 2020 r. Policja przeprowadziła ogółem 2419 inicjatyw, z czego 248 było dedykowanych osobom starszym. Myślę, że o szersze uzupełnienie informacji o działa-

niach Policji i o szczegółowe przedstawienie działań profilaktycznych i edukacyjnych, jeżeli będzie taka konieczność, poproszę pana dyrektora z Biura Prewencji, który będzie mógł państwu dokładnie przedstawić tę informację.

Wśród programów, o których warto wspomnieć, a które są realizowane i których odbiorcami są również seniorzy, na pewno jest program „Dzielnicowy bliżej nas". To na pewno aplikacja „Moja komenda", która ułatwia kontakt z policją, z dzielnicowym, który jest dedykowany do danego rewiru i dba o bezpieczeństwo danego obszaru. Jest również Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa, dzięki której można zgłaszać różne zagrożenia, które mają miejsce na danym obszarze.

Szanowna pani przewodnicząca, szanowna Komisjo, jeżeli chodzi o funkcjonowanie gminnych rad seniorów, tutaj właściwszym do wypowiedzenia się i przedstawienia szczegółów będzie pan dyrektor z Departamentu Administracji Publicznej, który również jest obecny. Tak że jeżeli będzie taka potrzeba, oddaję głos. Ze swojej strony dziękuję. W razie pytań będziemy służyli odpowiedzią. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję. O zabranie głosu poproszę kolejnego przedstawiciela ministra spraw wewnętrznych i administracji. Uprzejmie proszę o przedstawienie się nam, żebyśmy wiedzieli, kto prezentuje. Poproszę.

Zastępca dyrektora Departamentu Administracji Publicznej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji Szymon Wróbel:

Dobry wieczór. Z tej strony Szymon Wróbel, zastępca dyrektora Departamentu Administracji Publicznej. Informacja dotycząca gminnych rad seniorów została państwu przekazana przez pana ministra Pawła Szefernakera. W informacji tej przedstawiliśmy formalnoprawne uwarunkowania funkcjonowania gminnych rad seniorów. Nie będę przytaczał całego tego dokumentu. Skupię się na najistotniejszych kwestiach.

Gminne rady seniorów są podmiotami o charakterze konsultacyjnym i doradczym oraz inicjatywnym. Są tworzone na podstawie przepisów ustawy o samorządzie gminnym. Na zasadzie dobrowolności każda rada gminy może zdecydować o tym, żeby radę seniorów utworzyć. Jednostki samorządu terytorialnego mają również możliwość powoływania takich rad w jednostkach pomocniczych. Członkowie gminnych rad seniorów pełnią swoje funkcje społecznie. Jak co roku, minister spraw wewnętrznych i administracji wystąpił do wojewodów z prośbą o zebranie informacji na temat funkcjonujących gminnych rad seniorów w każdym z województw. Według danych z 31 grudnia 2019 r. gminne rady seniorów zostały powołane w 380 gminach, co stanowi ponad 15% gmin.

Przekazano państwu również szczegółowe dane statystyczne o tym, jak to kształtuje się w poszczególnych województwach. Zbieramy te dane od 2016 r. i w 2016 r. gminnych rad seniorów było 197, w 2017 r. 290, w 2018 r. 338, a w 2019 r. jest ich 380, więc da się zaobserwować pewną tendencję wzrostową. Bardzo dziękuję za uwagę.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję. Czy ktoś z państwa jeszcze chciałby zabrać głos? Pani Renata Leoniak wspominała o zastępcy dyrektora Biura Prewencji Komendy Głównej Policji. Czy pan Piotr Kulesza jest z nami? Jeśli tak, uprzejmie poprosimy o zabranie głosu w sprawie działań Policji. Dziękuję serdecznie.

Zastępca dyrektora Biura Prewencji Komendy Głównej Policji Piotr Kulesza:

Dzień dobry państwu. Pani przewodnicząca, szanowna Komisjo, pani dyrektor powiedziała o działaniach profilaktycznych Policji skierowanych do seniorów. Mogę tylko dodać, że nasze działania nie ograniczają się tylko do działań profilaktycznych, ale są wieloaspektowe. Są chociażby wykonywane i organizowane przez nas debaty społeczne, w których seniorzy bardzo chętnie uczestniczą, na których przekazują nam informacje na temat nurtujących ich problemów, ale również wskazują oczekiwania wobec Policji, informują, czego chcieliby, żebyśmy ich nauczyli i z czego przygotowali, ponieważ są głodni wiedzy i zdają sobie sprawę z zagrożeń, które na nich czyhają. Można tak powiedzieć.

Niestety 2020 r. był rokiem szczególnym z uwagi na pandemię koronawirusa i debaty te zostały ograniczone. Reagowaliśmy natychmiast, jeżeli chodzi o nasze działania profilaktyczne, bo już w kwietniu do jednostek terenowych przekazaliśmy informacje, które policjanci mieli umieszczać na klatkach schodowych lub w miejscach, gdzie nasi seniorzy przebywają, ponieważ odnotowaliśmy kolejne przestępstwa, których sprawcy wykorzystywali sytuację pandemiczną. Chociażby w internecie było ogłaszanie informacji o cudownych lekach na COVID. Polska Policja reagowała na to bardzo szybko.

Nie sposób nie wspomnieć również o codziennej służbie dzielnicowego, który jest gospodarzem terenu i kontaktuje się z seniorami, nawiązuje z nimi kontakt i stara się rozwiązywać ich problemy. Myślę, że na tym etapie to tyle. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję. Czy jest jeszcze przedstawiciel MSWiA, który zechciałby zabrać głos? Jeżeli nie, to bardzo serdecznie dziękuję. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa posłów obecnych na sali chciałby zabrać głos? Bardzo dziękuję. Bardzo proszę, pan poseł Michał Szczerba.

Poseł Michał Szczerba (KO):

Szanowna pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, panie ministrze, przede wszystkim bardzo dziękuję, że udało się zrealizować to posiedzenie w tak ciekawej formule. Zazwyczaj tematy, które przedstawiamy, jeśli chodzi o aktywność osób starszych, dotyczą głównie terenów miejskich, miast, metropolii. Tam jest duża aktywność obywatelska. Dzisiejsze posiedzenie dotyczy przede wszystkim środowisk wiejskich i to również jest element, który powinien być dostrzegany, zauważany i wspierany w ramach aktywności rządu. To pierwsza uwaga o charakterze ogólnym.

Jeśli chodzi o kwestie szczegółowe, przede wszystkim uważam, że wielkim wyzwaniem dla naszej Komisji, dla wszystkich państwa przedstawicieli resortów i interesariuszy naszej Komisji będzie zmiana ustawy – Prawo o ruchu drogowym. Prawdopodobnie na tym posiedzeniu Sejmu przyjmiemy ustawę, która wejdzie w życie 1 czerwca 2021 r., która będzie dokonywała pewnej rewolucji, jeśli chodzi o zasady przechodzenia przez przejście dla pieszych, a mianowicie prawo pierwszeństwa będzie już nabywała osoba, która będzie wchodziła. Dotychczasowa ustawa gwarantowała pierwszeństwo pieszemu w momencie znajdowania się na przejściu dla pieszych. To oczywiście będzie wymagało dosyć szybkiej, ale też dosyć kompleksowej kampanii informacyjnej i edukacyjnej skierowanej do wszystkich uczestników ruchu drogowego, nie tylko wobec kierowców, ale przede wszystkim wobec niechronionych uczestników ruchu drogowego, którymi są piesi, szczególnie starsi piesi.

Pierwsze pytanie będę kierował do przedstawiciela MSWiA. Czy, również biorąc pod uwagę doświadczenie programu „Razem Bezpieczniej, im. Władysława Stasiaka”, zamierzacie państwo współpracować z Krajową Radą Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w tym obszarze tak, żeby w szczególności działania z 2021 r. ukierunkować na tę kwestię, żeby wzmocnić obszar informacyjno-edukacyjny?

Drugie pytanie również kieruję do MSWiA. Wszyscy państwo chyba wiecie, że byłem inicjatorem, przedstawicielem wnioskodawców w zakresie powstania art. 5c dotyczącego gminnych rad seniorów. Czy MSWiA ma jakieś propozycje dla nas, dla ustawodawcy, w zakresie wzmocnienia funkcjonowania gminnych rad seniorów? W szczególności czy dostrzegacie państwo potrzebę, którą ja dostrzegam, np. w zakresie nadania pewnych ram prawnych radom seniorów, które na razie powstają bez podstawy prawnej w zakresie funkcjonowania przy samorządzie wojewódzkim i w samorządzie powiatowym?

Chciałbym zapytać, czy w ramach MSWiA omawialiście państwo ten temat i czy również dostrzegacie lukę, która dotyczy dwóch pozostałych jednostek samorządu terytorialnego. Do pana ministra rodziny i polityki społecznej pytań nie mam. Materiały są bardzo dobrze przygotowane. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie pośle. Jeśli chodzi o seniorów z obszarów wiejskich, oni także są w naszym zainteresowaniu, w zainteresowaniu posłów, ale także resortów. Chcę poinformować, że na kolejnych posiedzeniach będziemy mieli informacje również z innych

resortów właśnie dotyczące programów wsparcia i programów realizowanych wśród seniorów z obszarów wiejskich. Nie zapominamy o tych seniorach.

Bardzo dziękuję. O głos poprosił również pan poseł Rafał Adamczyk. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Rafał Adamczyk (Lewica):

Pani przewodnicząca, panie ministrze, szanowni państwo, panie posłanki i panowie posłowie, bardzo się cieszę, że reprezentacja MRiPS zawsze jest na poziomie co najmniej wiceministra. Tutaj zwyczajowo jest pan Stanisław Szwed. Proponuję, żeby MSWiA również brało dobry przykład i odwiedzało naszą Komisję, bo będzie nam łatwiej zadawać pytania, a państwu będzie łatwiej na nie odpowiadać.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Panie pośle, bardzo przepraszam, ale spieszę wyjaśnić. Bardzo proszę pana posła o nieczynienie tego typu wycieczek, dlatego że akurat to, czy minister jest obecny na posiedzeniu Komisji, czy jest obecny zdalnie, czy są przedstawiciele ministra, jest uzależnione przede wszystkim od kalendarza, od terminarza, od spraw, które są prowadzone w resorcie.

Poseł Rafał Adamczyk (Lewica):

Dobrze. Oczywiście, pani przewodnicząca. Wszystko widzę i zauważam.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Panie pośle, bardzo proszę nie mówić razem ze mną. To ja udzielam głosu. Jeśli chodzi o MSWiA, mamy pięciu przedstawicieli. To są dyrektorzy departamentów. Uprzejmie proszę o docenienie tego, że w momencie, kiedy nie może być obecny minister czy wiceminister resortu, ministerstwo przekazało informację tak silnej grupie. Naprawdę chciałabym, żeby posiedzenie naszej Komisji przebiegało w takiej atmosferze, w której nie będziemy wysłuchiwać złośliwości i komentarzy od siebie nawzajem. Akcja budzi reakcję.

Poseł Rafał Adamczyk (Lewica):

To nie była jak najmniejsza złośliwość z mojej strony, panie przewodnicząca. Z mojej strony było to docenienie ministra Szweda, że zawsze jest z nami.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Z jednej strony tak, dziękujemy panu ministrowi Szwedowi, że jest z nami obecny, ale dziękujemy także resortowi wpraw wewnętrznych i administracji, że na posiedzeniu Komisji zaprezentował silną, pięcioosobową ekipę.

Poseł Rafał Adamczyk (Lewica):

Również dziękuję. Mam nadzieję, że…

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Panie pośle, czy może pan przejść do pytania? Naprawdę, w tej chwili powoli traci to sens.

Poseł Rafał Adamczyk (Lewica):

Oczywiście, pani przewodnicząca. Nie ma najmniejszego problemu. Pierwsze jest pytanie wyjaśniające, żeby dowiedzieć się o programie 70+. Panie ministrze, z materiałów, które mamy tu zaprezentowane, z tabeli, która ma tytuł: „Kwoty zapotrzebowane przez wojewodów na realizację Programu Opieka 75", wynika, że województwo śląskie jest na szarym końcu listy. Jeżeli jest to możliwe, chciałbym uzyskać informację o tym, z czego to wynika. Z uwagi na to, że, tak jak zapewnia mnie pani przewodnicząca…

Mam dwa pytania do MSWiA. Pierwsze pytanie jest dotyczące wykazu lokalnych projektów zakwalifikowanych do dofinansowania z rezerwy celowej budżetu. To jest program „Razem bezpieczniej im. Stasiaka". Jest 68 pozycji. Nie zauważyłem żadnej pozycji z województwa śląskiego. Jeżeli…

Poseł Lidia Burzyńska (PiS):

Wypowiedź poza mikrofonem.

Poseł Rafał Adamczyk (Lewica):

To ja zadaję pytanie, pani przewodnicząca. Czy będę mógł zakończyć? Odpowiedź otrzymam z MSWiA, bo rozumiem, że to im zadaję pytanie i państwo poświęcają nam czas.

Jeszcze jedno pytanie dotyczy programu, gdzie Państwowa Straż Pożarna dosyć mocno zaangażowała się w całym kraju. Pozycje te zajmują pięć stron. Zauważyłem, że akurat z miejsca i okolicy, gdzie jestem, z okręgu 32., jest jedynie straż pożarna w Dąbrowie Górniczej, która w 2020 r. przeprowadziła ćwiczenia na 15 osobach. Pytanie, czy to było celowe, czy to jest program, który będzie jednorazowy, czy ewentualnie zostanie rozszerzony na straże pożarne w Jaworznie, w Zawierciu czy w Będzinie. To są dosyć mocne i prężne jednostki z dużą liczbą fachowców i strażaków, którzy na pewno byliby w stanie przeprowadzić takie ćwiczenia i nauczyć starsze osoby tego, jak mają się zachowywać i działać w trudnych i kryzysowych sytuacjach. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję. Panie pośle, tylko doprecyzuję. Mówił pan o programie „Razem bezpieczniej im. Władysława Stasiaka”. Władysław Stasiak, śp. Władysław Stasiak, był ministrem spraw wewnętrznych i administracji, szefem Biura Bezpieczeństwa Narodowego, a także szefem Kancelarii Prezydenta RP. O głos prosiła pani przewodnicząca Lidia Burzyńska. Bardzo proszę.

Poseł Lidia Burzyńska (PiS):

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca. Panie ministrze, szanowni goście, postaram się wyjaśnić w tym znaczeniu, że też nawiążę do programu, który jest tutaj przedstawiony przez MSWiA. Bardzo serdecznie dziękuję, panie ministrze. Również jestem osobą, która kłania się nisko, bo pana obecność jest zawsze na posiedzeniach Komisji, a analizy przedstawiane są bardzo wnikliwie. Te wnikliwe analizy są przedstawiane dlatego, ponieważ resort robi na rzecz seniorów naprawdę wiele, ponieważ, jak sama nazwa wskazuje, ministerstwo jest ministerstwem rodziny, a rodzina to najpierw dziecko, a potem senior. Zaopiekowanie tej grupy, która w naszym kraju się zwiększa, jest bardzo ważną, istotną rzeczą. Możemy nie tylko czerpać z doświadczenia, ale pokazujemy również, że dorobek, życie i działalność tej grupy społeczeństwa są niezbędne dla budowania tożsamości młodego pokolenia.

Mam pytanie do przedstawicieli MSWiA. Panie pośle, wiem, że chciał pan odbić reakcję na słowa pani przewodniczącej, ale w dobrej wierze chciałam panu powiedzieć, że w tym województwie, a również jestem z województwa śląskiego, więc przeanalizowałam… Każdy z nas reprezentuje inny okręg, inną część województwa. Interesują nas programy, działalności poszczególnych ministerstw nakierowanych na rozwój naszej ojczyzny całościowo, ale jest powiedzenie „koszula bliższa ciału” i każdy ze zrozumiałych względów śledzi swoje województwo. Tutaj właśnie mam pytanie. Program „Razem bezpieczniej im. Władysława Stasiaka”, a nie Stasiaka, czyli kolegi, i to stąd było encyklopedyczne wyjaśnienie…

Poseł Rafał Adamczyk (Lewica):

Rzeczywiście, chciałem przeprosić, bo imię mi uciekło. Czytając…

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Panie pośle…

Poseł Lidia Burzyńska (PiS):

Jeszcze raz jest więc wyjaśnione i podejrzewam, że już nie ucieknie.

Poseł Rafał Adamczyk (Lewica):

Zostało mi doskonale wyjaśnione przez panią przewodniczącą. Myślę, że zrozumiałem.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Panie pośle, bardzo proszę nie udzielać sobie głosu.

Poseł Lidia Burzyńska (PiS):

Przejdę. Jestem troszeczkę zaskoczona, aczkolwiek oczekuję informacji od przedstawicieli MSWiA, że województwo mazowieckie i województwo śląskie są porównywalne,

jeżeli chodzi o liczbę mieszkańców. Jest to drugie. O ile dofinansowania do programu „Razem bezpieczniej…” z rezerwy celowej w województwie mazowieckim obejmują osiem dofinansowań, o tyle w województwie śląskim jest tylko jedno. Proszę więc wyjaśnić, czy było to spowodowane mniejszą liczbą zgłoszeń w tym programie, czy może programy te były niedoskonałe. Jeżeli chodzi o liczebność, jestem troszeczkę zasmucona i nie wiem, po czyjej stronie taka dysproporcja się znalazła. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję. Bardzo proszę, pani poseł przewodnicząca Paulina Matysiak.

Poseł Paulina Matysiak (Lewica):

Dziękuję. Szanowni państwo, panie ministrze, ja z kolei więcej pytań będę miała do pana ministra Szweda, myślę, że tradycyjnie. Było dużo pytań do przedstawicieli MSWiA. Do nich z kolei kieruję tylko jedno pytanie dotyczące liczby gminnych rad seniorów. Czy trwają może jakieś prace nad tym, żeby zachęcać, żeby liczba ta zwiększyła się? Jest 380 rad seniorów, 2477 jednostek. Myślę, że przed nami jest jeszcze dużo pracy, więc mam pytanie o to, czy resort myśli o tym, jak zachęcać do tworzenia gminnych rad seniorów.

Panu ministrowi Szwedowi z kolei bardzo dziękuję za informację z resortu, która była przygotowana. Ona jest bardzo ciekawa. Chciałabym tylko prosić o doprecyzowanie kilku kwestii. Przede wszystkim interesuje mnie program „Aktywni+”, niejako kontynuacja programu ASOS, i to, jak będzie wyglądała realizacja założeń tego programu w związku z trwającą pandemią. Czy w ministerstwie pochylacie się państwo też nad tym? Wiadomo, że ze względu na to, że trwa pandemia, seniorzy obawiają się zakażenia, obostrzenia mamy cały czas w mocy, więc wiadomo, że realizacja tych programów będzie musiała wyglądać inaczej.

Pan minister wspominał już o dotacjach i programach, które były realizowane w poprzednim roku, o tym, że często były anektowane, a gdzieś była zmieniana forma. Jak to będzie wyglądało w tym roku? Zapewne obostrzenia zostaną z nami na dłużej. Myślę, że z perspektywy osób starszych, seniorów, którzy korzystają z tych programów, jest bardzo ważne, żeby formy aktywizacji nie odbywały się wyłącznie online, w formie zdalnej. Spotkania na żywo są bardzo istotne i ważne. Przy istniejących obostrzeniach i przy tej sytuacji epidemicznej jest to trudne. Jest więc pytanie, czy myślicie państwo nad jakimś zestawem informacji dla realizatorów tych zadań i programów. Jak oni mogliby to robić, żeby to nie odbywało się tylko w formie online?

Było zestawienie dobrych, bardzo ciekawych praktyk z domów dziennych seniorów, ale jest pytanie o to, czy na poziomie ministerialnym robią państwo coś takiego dla wszystkich województw i jednostek. To jest jedna rzecz. Doprecyzowując: Jakie formy aktywności dla seniorów ministerstwo rekomenduje w czasie pandemii?

Jeśli chodzi o program „Aktywni+”, są tam wymienione cztery priorytety. Chciałabym dopytać o jedną rzecz w priorytecie nr 4: „przygotowanie do starości”. Pada tam sformułowanie: „bezpieczeństwo – zwiększenie bezpieczeństwa osób starszych w sferze prawnej”. Czy można to doprecyzować, rozwinąć? Za pomocą jakich narzędzi ten punkt miałby być realizowany i czego dokładnie dotyczy? On jest sformułowany ogólnie, zwłaszcza w tej informacji.

Jest jeszcze pytanie o program „Senior+”. Z czego wynika niski udział powiatów, miast na prawach powiatu w tym programie? Zapisałam sobie takie pytanie po analizowaniu liczby placówek z tabelki. Jest pytanie: Jak można aktywizować jednostki samorządu terytorialnego, by zachęcać je do uczestnictwa w tym programie? Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję, pani przewodnicząca. Mam pytanie, czy ktoś z państwa posłów uczestniczących w posiedzeniu Komisji zdalnie chciałby jeszcze zabrać głos. Czy ktoś się zgłasza? Jedna runda już była, panie pośle. Momencik, bo teraz przed nami jeszcze państwo, którzy czekają na zabranie głosu. Jeśli na razie nie mamy zgłoszeń, przejdę do naszych gości. Gdyby ktoś z państwa posłów chciał jeszcze zabrać głos, wówczas otrzymam taką informację. Bardzo proszę, o głos prosił pan Marek Wójcik. Związek Miast Polskich, bardzo proszę.

Przedstawiciel ZMP Marek Wójcik:

Dobry wieczór państwu. Dziękuję pani przewodniczącej. Panie i panowie posłowie, panie ministrze, szanowni państwo, pani przewodnicząca apeluje o dobry klimat, a więc ja się do tego apelu dostosuję. Po pierwsze, chcę pochwalić pana ministra Stanisława Szweda, bo zawsze imponuje mi profesjonalizmem i dobrym przygotowaniem. Cieszę się, że Komisja stała się forum rozmów na temat polityki senioralnej w układzie horyzontalnym, nie branżowo, nie wąsko, tylko horyzontalnie. W tym kontekście nachodzi mnie refleksja, że rzeczywiście powinniśmy patrzeć na politykę senioralną zadaniowo. Plan zadaniowy, budżet zadaniowy… Aż się prosi, żeby koordynacja pomiędzy różnego rodzaju resortami miała bardziej profesjonalny wymiar. Aż się prosi rozmowa na temat długookresowej strategii w tym zakresie, która będzie uwzględniała te rzeczy, które w ostatnich latach dzieją się w Polsce. To jest refleksja natury ogólnej.

Na kanwie tej informacji, ale także wcześniejszych doświadczeń, chciałem państwu zwrócić uwagę na to, że jeżeli mówimy o polityce senioralnej, to tak naprawdę mamy do czynienia z dwoma odmiennymi grupami, bo zupełnie inną grupą będą 60-latkowie i 75-latkowi, a inną grupą będą osoby starsze, od 75. roku. Mówię umownie, bo to nie musi być tak ścisła linia demarkacyjna. Zwracam państwu uwagę na to, że potrzeby osób w pierwszej i osób w drugiej grupie w tym zakresie są znakomicie różne. Mówię o tym dlatego, że być może warto przeprowadzić rozmowę na temat różnic w tym zakresie, jeżeli chodzi o instrumenty prawne, finansowe, zarządcze kierowane do obu tych kategorii seniorów. Tu ośmielam się złożyć na ręce pani przewodniczącej prośbę o rozważenie.

Chciałbym też zwrócić państwa uwagę na pewien element wprost związany z dzisiejszą rozmową. W tej chwili stoimy w momencie, kiedy decydują się losy tego, na co wykorzystamy środki europejskie w najbliższych kilku latach, nie tylko w ramach umowy partnerskiej w krajowych i regionalnych programach, ale też chociażby w kontekście funduszu solidarnej transformacji czy krajowego programu odbudowy.

Chciałem zapytać pana ministra Szweda, czy widzicie gdzieś państwo szansę na to, żeby w tych rozwiązaniach znalazły się środki na projekty i programy skierowane właśnie do seniorów. Pragnę zauważyć tendencję do koncentrowania się na projektach majątkowych, inwestycyjnych, infrastrukturalnych. Pytanie, czy nie można tam było również znaleźć pieniędzy na to, żeby wspierać seniorów, z różnych powodów.

Powiedziałem o 60-latkach i 75-latkach. Zresztą z dokumentów strategicznych opracowanych przez resort, który pan minister Szwed reprezentuje, wynika wprost, że głównym celem na najbliższe lata jest zatrzymanie tych osób jak najdłużej na rynku pracy. Jak przyglądam się potem bardziej szczegółowo, chociażby tym przymiarkom do programów, które będą rozstrzygały o wykorzystaniu środków europejskich, to okazuje się, że grupa ta nie jest tam brana pod uwagę. Może warto byłoby pomóc tym ludziom, żeby się przekwalifikowali? W pewnym wieku nie są w stanie wykonywać swoich obowiązków tak, jak do tej pory. Może powinni zdobywać nowe zawody? Nie widzę tutaj podobnych form wsparcia.

Kolejna rzecz to prośba do dzisiaj reprezentowanych resortów. Otóż drodzy państwo, wydaje mi się, że po covidzie musimy w większym stopniu i z większym zaangażowaniem zwrócić uwagę na realizację takich działań w środowisku, na pracę środowiskową, chociażby na dzienne domy seniora, bo naprawianie strat pocovidowych nie będzie działo się samoczynnie. Zwykłe środki nie wystarczą do tego, żeby przywracać stan zdrowia fizycznego i psychicznego seniorów do stanu sprzed covidu. Apeluję więc, żeby brać to pod uwagę przy planowaniu przedsięwzięć na przyszłość.

Mam jeszcze jedną prośbę. Gdyby pani przewodnicząca zgodziła się na systemowe rozwiązanie dotyczące udziału partnerów społecznych, gdybyśmy mogli oprócz zgody na udział i linku otrzymywać na spotkaniu także materiały, o których państwo mówicie, bylibyśmy niezwykle wdzięczni. Mam teraz np. ogromny dyskomfort, bo nie mam żadnej możliwości odniesienia się do materiału, bo go nie widziałem. Gdyby więc można było wprowadzić taki mechanizm, byłby to dowód na partnerskie podejście do naszej współpracy. Bardzo dziękuję.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję. Mam informację, że na razie nikt się nie zgłosił, chyba że państwo stali doradcy chcieliby zabrać głos. Tak, widzę, że tak. Bardzo proszę, pani prof. Wieczorowska-Tobis, a po pani profesor głos zabierze pan dr Rafał Sapuła.

Stały doradca Komisji Katarzyna Wieczorowska-Tobis:

Pani przewodnicząca, szanowni państwo, bardzo dziękuję za udzielenie głosu. Kiedy usiłowałam się zgłosić, zniknęłam z posiedzenia, więc bardzo dziękuję, że pani przewodnicząca zauważyła, że zgłaszam się w inny sposób.

Szanowni państwo, chciałabym zwrócić uwagę na jeszcze jedną rzecz. Mój komentarz wynika bezpośrednio z obserwacji działań policji, ale wydaje się, że jest szerszy. Dotyczy rzeczy, o której nie mówimy, a która w kontekście osób starszych jest niezwykle ważna. Dotyczy mianowicie edukacji wszystkich osób, które mają kontakt z osobami starszymi, dotyczy zakresu gerontologii i prawidłowych form komunikacji z osobami starszymi.

Miałam okazję widzieć interwencje policji wezwanej przez osobę starszą w sytuacji kryzysowej i jestem pełna uznania co do przygotowania tych osób, które zjawiły się na tej interwencji, co do ich prawidłowego przygotowania z komunikacji w stosunku do osób starszych. To było bardzo profesjonalne przygotowanie, z bardzo dużą dozą empatii, z bardzo dużą dozą zrozumienia tego, że ta osoba gorzej słyszy, że jest w sytuacji stresu, a zatem gorzej rozumie, że ma prawo czegoś nie rozumieć. Wszystkie informacje były przekazane odpowiednim głosem, tonem, z dużą dozą cierpliwości. Chcę to podkreślić, bo to jest niezwykle ważne.

Kiedy – tu robię ukłon w kierunku pana ministra Szweda – rozmawiamy o pracownikach sektora polityki społecznej, to niewątpliwie wiemy o tym, że są oni do tego przygotowani, natomiast chcę zwrócić uwagę, że w przypadku innych służb takie coś też ma miejsce. Chciałabym więc zapytać, czy są jakieś specjalne programy przygotowujące do tego typu działań, które obserwatorom tego typu interwencji pozwalają mieć potem bardzo pozytywne wrażenie z tego typu interwencji, z przygotowania niejako społeczeństwa do niesienia pomocy osobom starszym. Bardzo dziękuję.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję, pani profesor. O zabranie głosu proszę pana doktora Rafała Sapułę.

Stały doradca Komisji Rafał Sapuła:

Dziękuję. Szanowna pani przewodnicząca, szanowni państwo, w nawiązaniu do wypowiedzi i informacji pana ministra rodziny i polityki społecznej pozwolę sobie podkreślić jeszcze bardzo ciekawy program, w którym miałem przyjemność uczestniczyć jako moderator. Był to realizowany przez media lokalne program „Aktywny senior to zdrowy senior". Realizowałem to w Katolickim Radiu Zamość.

Program ten spotkał się z bardzo dużym i pozytywnym odzewem. Prosiłbym bardzo ministerstwo o kontynuowanie tego typu programów, bo osoby starsze, szczególnie ze środowisk wiejskich, w tym momencie, w fazie epidemii, pozbawione są kontaktów ze światem, natomiast media, szczególnie radio i telewizja, są oknem na świat i dzięki temu możemy do nich dotrzeć i zachęcić te osoby do jakiejś aktywizacji ruchowej i do zmiany nawyków żywieniowych, co jest ważne szczególnie teraz, kiedy zostajemy w domach.

Wprawdzie to nie jest problem MRiPS, a Ministerstwa Zdrowia, ale myślę, że to jest ważne zadanie dla nas, dla osób związanych z Komisją Polityki Senioralnej. Jako lekarz realizuję bardzo dużo wizyt domowych u pacjentów z powikłaniami pocovidowymi. Problem polega na tym, że nie możemy tym pacjentom zlecić oddechowej rehabilitacji domowej, ponieważ ona nie mieści się w obecnych założeniach i kryteriach rehabilitacji domowej w ramach NFZ-u. Jeżeli państwo z Komisji pozwolą, będę rekomendował podjęcie działań, żebyśmy mogli dotrzeć do tych osób z fizjoterapią, przede wszystkim oddechową, z taką ogólną pomocą, bo raz, że jest to najtańsze, a dwa, że jest to bardzo dostępna forma rehabilitacji. Mam nadzieję, że pani prof. Wieczorowska-Tobis mnie w tej rekomendacji wspomoże. Serdecznie dziękuję.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję. Ponieważ nie ma osób, które zgłosiły się jeszcze do pytań… Zgłasza się, i to będzie ostatnie pytanie, jeszcze pan Kordian Kulaszewicz, Fundacja Adaptacja.

Prezes Fundacji Adaptacja Kordian Kulaszewicz:

Chciałem tylko odpowiedzieć na pytania pani wiceprzewodniczącej. À propos pytania o program „Senior+" i o to, czemu gminy do niego nie przystępują, myślę, że warto byłoby zadać to pytanie również prezydentom, ponieważ sam myślę o tym, dlaczego nie chcą przystępować. Nie wiem. Kiedy pytam o to samorządy, odpowiadają, że środki są zbyt małe. Tylko tak mogę odpowiedzieć. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję. Uprzejmie teraz proszę o udzielenie odpowiedzi. Jako pierwszy głos zabierze pan minister Stanisław Szwed, bardzo proszę.

Sekretarz stanu w MRiPS Stanisław Szwed:

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca. Wysoka Komisjo, dziękuję za wszystkie ciepłe słowa pod adresem naszego ministerstwa i zespołu, z którym współpracuję, bo materiały te ktoś oczywiście musi przygotować. Jest tu Departament Polityki Senioralnej, który, jak państwo widzicie, radzi sobie w informowaniu o osobach starszych, dlatego podziękowanie to składam na ręce pani dyrektor Ułanowskiej.

Poruszyliśmy bardzo szeroki wachlarz tematów. Na pewno oprócz strategii demograficznej, nad którą pracujemy, potrzebna byłaby strategia dotycząca osób starszych. Myślę, że to jest przed nami wyzwanie nie tylko na jedną czy dwie najbliższe kadencje, ale w ogóle. Wiemy, że osób starszych będzie nam przybywać i musimy znaleźć różne rozwiązania, które będą wspierać te osoby. Mówimy o naszych działaniach dotyczących osób starszych, ale przecież jest tu cały obszar Ministerstwa Zdrowia dotyczący spraw opieki czy MSWiA, bo był tu poruszany temat bezpieczeństwa. To jest szeroki wachlarz tematów, które powinniśmy ująć.

Żałuję – o to pytał pan Marek Wójcik – jeśli chodzi o priorytety związane z projektami unijnymi, że polityka senioralna nie jest za bardzo zauważalna. Szkoda, bo mówimy o klimacie, mówimy o Zielonym Ładzie, wszystko to jest super, nie ukrywamy, ale myślę, że wyzwania polityki wobec osób starszych dla krajów UE to duże wyzwanie, z którym wszyscy razem będziemy się mierzyć. Oczywiście w ramach krajowego programu odbudowy mamy też połowę środków, które będą na poziomie regionalnym, czyli w samorządzie. Zobaczymy więc, czy z tamtej strony będzie jakaś inicjatywa w tym zakresie.

Z doświadczenia wiemy, że łatwiej podejmuje się bardzo ważne decyzje z zakresu inwestycji, które też są potrzebne. Wiadomo, że kanalizacje, wodociągi, drogi itd. to też są rzeczy potrzebne, ale z punktu widzenia naszej działalności dotyczącej polityki senioralnej myślę, że w tym zakresie warto byłoby zdobyć dodatkowe środki, którymi moglibyśmy wspierać politykę senioralną. Są środki na wsparcie przedsiębiorczości, będzie wsparcie na opiekę żłobkową, czyli jedną część polityki rodzinnej przeznaczymy dla najmłodszych, a wskazane byłoby też wsparcie dla drugiej części, o której mówiła pani przewodnicząca, czyli dla osób starszych.

W kwestii bardziej szczegółowych pytań, które zadawali państwo do samego materiału: odpowiadając panu posłowi na pytanie dotyczące województwa śląskiego o „Opiekę 75+", powiem, że dlatego wykonane jest to na takim poziomie, bo program jest skierowany do gmin do 60 tys. mieszkańców. Jak wiemy, na Śląsku gmin powyżej 60 tys. mieszkańców jest znacznie więcej… To znaczy ogólnie jest mniej, to wiem, bo też jestem z tego województwa, tak że wiem, jak to tam funkcjonuje, ale to powoduje, że tych gmin jest mniej, co nie usprawiedliwia tych samorządów, które w tym programie nie chcą uczestniczyć.

Przypomnę, że, o ile dobrze pamiętam, w 2019 r. mieliśmy wykorzystanie na poziomie niespełna 10 mln zł. Teraz mamy wykonanie na poziomie ponad 20 mln zł. Przez akcje, które robimy, ale też przez zmianę w samym programie, np. przez umożliwienie samorządom zlecania usług podmiotom zewnętrznym, w znaczny sposób skuteczność tego programu poprawia się. Modyfikacje tego programu spowodowały, że jest większe zainteresowanie.

Według mnie środki, 20 mln zł, które w okresie covidu przeznaczyliśmy na „Opiekę 75+", są bardzo dobrym rezultatem, bo pokazują, że kierunek, który obraliśmy, jest dobry. Oczywiście teraz też będziemy to maksymalnie nagłaśniać, kierować do samorządów, żeby tych wniosków było jak najwięcej. Rola samorządów jest bardzo ważna, bo my tylko dokładamy do tych działań, a samorząd bierze to na siebie. Lepiej, jak jest wspólne działanie. Jest wiele pozytywnych sygnałów, że takie działanie jest tutaj ważne.

Oczywiście jeśli mówimy „Opieka 75+", mówimy o 60 tys., ale w ramach „Opieki 75+" mamy też programy, które też są w naszym ministerstwie, które są wsparciem skierowanym chociażby do osób niesamodzielnych. To też jest bardzo ważne działanie, bo wspieramy osoby, które takiego wsparcia potrzebują. Chcemy ten program wspierać i rozwijać.

Przypomnę, że zmienialiśmy te wartości, licząc na przyrost. Założyliśmy program do 20 tys., liczyliśmy, że będzie duży odzew, a był nieduży, następnie podwyższyliśmy próg, jeżeli dobrze pamiętam, do 40 tys., a później do 60 tys. Zobaczymy. Może przesuniemy kolejną granicę, ale jeżeli, nie ukrywam, znajdziemy środki, bo bez tego się tego nie zrobi. Jeżeli udałoby się przesunąć kolejną granicę, to też będzie kolejna szansa, żeby obejmować więcej. Jestem przekonany, że jest to dobra forma, bo można pomagać osobom od opieki specjalistycznej przez zlecanie tych zadań poprzez samorząd czy, tak jak wspominałem, stowarzyszenia czy podmioty prywatne.

Jeśli chodzi o program „Aktywni+" i o to, o co pytała pani przewodnicząca, jeśli chodzi o różne działania, które podejmujemy, również o kwestie bezpieczeństwa, to mamy cztery programy wiodące, co nie oznacza, że ściśle trzymamy się tylko tego. Zależy nam na tym, żeby była też inwencja tych stowarzyszeń, które realizują się w tym programie. Mówiąc „bezpieczeństwo", mam na myśli takie rzeczy jak wyłudzenia, pomoc prawna, kwestia dosyć często zdarzających się przypadków różnych spraw, gdzie osoby starsze sobie nie radzą. W tym zakresie ta pomoc jest potrzebna, bo na spotkaniach czy to w ramach klubu, czy to w ramach ASOS-a, czy teraz w ramach programu „Aktywni+" jest duże zainteresowanie sprawami prawnymi ze strony osób starszych. Stąd inicjatywa, żeby w tym zakresie to uruchomić. Oczywiście w pełni zgadzamy się co do tego, że jak najszybciej chcemy uwalniać obostrzenia, żeby te kluby i dzienne domy były aktywne na bieżąco.

Program szczepień jest bardzo mocno skierowany na osoby starsze, bo to tę grupę mamy szczepioną jako pierwszą. Teraz będą szczepione następne grupy. Jeśli mielibyśmy odpowiednią liczbę szczepionek, dzisiaj mielibyśmy rozwiązany jeden z problemów dotyczących osób starszych, ale szczepionek nie mamy, dostajemy ich tyle, ile nam przekazują, stąd jest tu problem. Występując przy obostrzeniach do ministra zdrowia, który podejmie takie decyzje, staramy się te jednostki uwalniać, żeby przy zachowaniu rygorów bezpieczeństwa – co do tego ostateczną decyzję podejmuje wojewoda – uwalniać te jednostki, żeby można było takie spotkania organizować. Jak analizowaliśmy rok 2020, okazało się, że nie było z tym tak źle, jak wydawało się, że wszyscy się pozamykają. Nie pozamykali się, ale w większości zajęcia faktycznie były zdalne. Myślę, że to też jest ważne. Przez ostatnie lata odwiedziłem dość dużo domów i klubów i wiem, ile zależy od inicjatywy osoby, która prowadzi taką jednostkę czy działa w stowarzyszeniu. Niektóre pomysły są znakomite i myślę, że państwo jako posłowie też w tym uczestniczycie i widzicie, jak super rzeczy, które są wykonywane, można zobaczyć. Na stronach naszego ministerstwa codziennie dajemy przykłady dobrych praktyk w poszczególnych jednostkach, które nam to przysyłają, żeby można było zobaczyć, jak to funkcjonuje.

Jeśli chodzi o kwestie gminnych rad seniorów, jest inicjatywa naszego środowiska młodzieży, ażeby uaktywnić gminne rady, żeby powstawały też na poziomie powiatów i innych jednostek. W tym zakresie mówimy jak najbardziej tak. Z analiz, o których mówili przedstawiciele MSWiA, wynika, że wykonanie, o którym mówimy, mamy na poziomie 15%. To nie jest za dużo, ale dane te trzeba porównać do tego, co było. Jeżeli popatrzymy na 2016 r., okaże się, że było tam 170. Jest więc progres, ale na pewno jeszcze niewystarczający. Wprawdzie pan Marek Wójcik reprezentuje nie same gminy, a powiaty, ale w samych gminach też można trochę zaktywizować, żeby działo się w tym zakresie trochę więcej.

Pani dyrektor podpowiada mi jeszcze, że w ramach covidu będzie wymóg planu covidowego, który ułatwi możliwość funkcjonowania, czyli jak będzie pisany program, będzie do niego dołączony także program covidowy.

Myślę, że odpowiedziałem na wszystkie pytania. Jeśli będą jeszcze jakieś dodatkowe, chętnie na nie odpowiem.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze. Teraz o udzielenie odpowiedzi poproszę przedstawicieli MSWiA upoważnionych do prezentowania stanowiska ministra. Rozumiem, że jako pierwsza odpowiedzi udzieli pani dyrektor Renata Leoniak. Tak? Bardzo proszę, pani dyrektor.

Zastępca dyrektora Departamentu Porządku Publicznego w MSWiA Renata Leoniak:

Tak, pani przewodnicząca. Wysoka Komisjo, odpowiadając na pytania skierowane do ministerstwa odnośnie do przepisów i nowych regulacji dotyczących bezpieczeństwa przejścia dla pieszych i zaangażowania w kampanię edukacyjno-informacyjną, to inicjatywa ta na pewno należy do Ministerstwa Infrastruktury. Minister spraw wewnętrznych i administracji jest członkiem Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, tak że na pewno będziemy angażowali się, zarówno my, jak i Policja, we wszelkie tego typu przedsięwzięcia edukacyjno-informacyjne i nie tylko takie, ponieważ przy tworzeniu przepisów od początku w ramach KRBRD współpracujemy przy tworzeniu wszelkich rozwiązań dotyczących bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Odpowiadając na pytania dotyczące dofinansowania projektów z programu „Razem bezpieczniej im. Władysława Stasiaka", tak jak już powiedziała pani poseł, w województwie śląskim dofinansowanie otrzymał jeden projekt i był to projekt realizowany w Raciborzu. Jeżeli natomiast chodzi o różnicę w liczbie – było osiem projektów dla województwa mazowieckiego i jeden projekt dla śląskiego – to tutaj muszę wyjaśnić, że oceną projektów, które wpłynęły do ministerstwa, zajmowała się niezależna komisja składająca się z ekspertów. Brane były pod uwagę kryteria przede wszystkim merytoryczne. W szczególności należałoby tu wskazać na lokalizację, czyli na to, czy przejścia dla pieszych znajdowały się blisko budynków użyteczności publicznej, na innowacyjne metody, czyli np. czy była wykorzystana energia solarna, czy np. przejście dla pieszych jest jedno, czy wpisuje się w jakiś szerszy, większy plan, również na partycypację wnioskodawców, bo był to projekt dofinansowany, a nie finansowany w całości. Tak że kryterium na pewno nie była tu wielkość województwa, tylko ocena merytoryczna składanych wniosków.

Odpowiadając jeszcze z mojego zakresu na pytanie dotyczące działań i spotkań przy programach realizowanych przez Państwową Straż Pożarną, to, tak jak jest wskazane w materiałach i tak jak powiedziałam, kampania ta trwa od 2016 r., tak że ona jest regularna i ma miejsce głównie w okresach grzewczych. Organizatorem jest Państwowa Straż Pożarna. Zakładam, że tutaj jak najbardziej jest pole do dyskusji z właściwymi jednostkami straży pożarnej co do miejsc organizacji, ale również co do tematów, które powinny być poruszane lokalnie.

Jeżeli chodzi o mój zakres, to są chyba wszystkie pytania. Jeżeli nie wyczerpałam odpowiedzi, to oczywiście będę uzupełniać, natomiast w zakresie gminnych rad seniorów, jeżeli pani przewodnicząca pozwoli, przekazałabym głos panu dyrektorowi Szymonowi Wróblowi. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję, pani dyrektor. Proszę o zabranie głosu i udzielenie odpowiedzi pana dyrektora Szymona Wróbla.

Zastępca dyrektora Departamentu Administracji Publicznej MSWiA Szymon Wróbel:

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca. Szanowna Komisjo, szanowni państwo, odnotowałem dwa pytania dotyczące gminnych rad seniorów. Pierwsze odnosiło się do kwestii przyjęcia regulacji prawnych dotyczących możliwości stworzenia rad seniorów na poziomie powiatowym i na poziomie samorządu województwa. W tym zakresie proste porównanie ustawy o samorządzie gminnym oraz pozostałych samorządowych ustaw ustro-

jowych prowadzi do wniosku, że w pozostałych ustawach samorządowych nie zawarto regulacji umożliwiających tworzenie rad seniorów w powiatach i w województwach. To jest wniosek legislacyjny.

Jeżeli chodzi natomiast o prace, które się toczą w tym obszarze, to mamy świadomość tego, że środowiska seniorskie występują z wnioskami dotyczącymi tworzenia formalnych podstaw do tworzenia rad na pozostałych poziomach samorządu terytorialnego. Z tego, co wiemy, prace dotyczące zmian w ustawach samorządowych toczą się zarówno w Sejmie, jak i w Senacie. W Sejmie tymi zagadnieniami zajmowała się zarówno Komisja do Spraw Petycji, jak i Komisja Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej. Również Senat podjął inicjatywę ustawodawczą w tym zakresie. Jako MSWiA jesteśmy do dyspozycji parlamentu w pracach nad tymi projektami.

Drugie pytanie dotyczyło liczby rad seniorów i tego, że w chwili obecnej jest ich tylko 380. Faktycznie liczba ta tak obecnie się prezentuje, ale w latach ubiegłych liczby te były znacznie mniejsze i można zaobserwować tendencję wzrostową. Chciałbym podkreślić, że rozwiązania, które obowiązują obecnie, zakładają dobrowolność, jeśli chodzi o tworzenie gminnych rad seniorów. To organy samorządu w gminach decydują o tym, czy takie podmioty stworzyć. Ważne jest też nastawienie czy aktywizacja środowisk seniorskich, bo z jednej strony możemy oczywiście mówić, że decyzja leży w rękach władz samorządowych, ale z drugiej strony jeżeli w danej jednostce samorządu terytorialnego będzie odpowiednio zdynamizowane i zaktywizowane środowisko seniorskie, wówczas będzie podmiot, który w lokalnej władzy będzie mógł formułować odpowiednie wnioski i mobilizować się do tego, żeby takie rady seniorów powstawały w większej liczbie gmin, niż jest to obecnie. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję. Czy któryś z przedstawicieli MSWiA chciałby jeszcze udzielić odpowiedzi? Rozumiem, że wszystkie tematy zostały wyczerpane, wszystkie pytania zostały poruszone. Bardzo serdecznie dziękuję państwu za przedstawienie informacji oraz za dyskusję.

Stwierdzam, że Komisja przyjęła informację ministra rodziny i polityki społecznej na temat działalności aktywizującej osoby starsze, z uwzględnieniem seniorów ze środowisk wiejskich oraz informację ministra spraw wewnętrznych i administracji na temat realizacji programów dotyczących osób w wieku senioralnym, z uwzględnieniem środowisk wiejskich w poszczególnych województwach. Dziękuję wszystkim państwu za udział w dzisiejszym posiedzeniu Komisji. Informuję, że porządek dzienny został wyczerpany. Zamykam posiedzenie Komisji. Bardzo dziękuję.